

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.7.33](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.7.33)

УДК 330.341.42 : 330.342.24

*Н. Л. Овандер,
к. е. н., доц., доцент кафедри економіки та підприємництва,
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир
ORCID : 0000-0002-4917-8876*

*К. Є. Орлова,
к. е. н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир
ORCID : 0000-0002-9985-0210*

СТРУКТУРНІ ІНДИКАТОРИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*N. L. Ovander
PhD in Economics, associate professor,
associate professor of the department of economics and entrepreneurship,
Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr
K. Ye. Orlova*

*PhD in Economics, associate professor of the department of economics and entrepreneurship,
Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr*

STRUCTURAL INDICATORS OF INNOVATIVE MODEL OF NATIONAL ECONOMY DEVELOPMENT

Статтю присвячено визначенню структурних орієнтирів інноваційної моделі розвитку національної економіки. З'ясовано, що ключовою проблемою багатьох країн сучасного світу є подолання фінансової кризи. Оскільки саме кризу вважають сприятливим моментом для втілення інновацій, то боротьба країн з негативними наслідками фінансової кризи має здійснюватися на основі інноваційного розвитку. Перехід національної економіки до інноваційної моделі розвитку в першу чергу вимагає докорінної зміни її структури. В статті наведено сучасну методичку поділу видів економічної діяльності (ВЕД) переробної промисловості на основі NACE Rev. 2 (двозначному рівні) за рівнем їх технологічності, розроблену Організацією економічного співробітництва та розвитку. Така методика передбачає поділ ВЕД на чотири категорії: високотехнологічні, середньо-високотехнологічні, середньотехнологічні, низькотехнологічні. Рівень інноваційної спрямованості розвитку економіки країни за структурними індикаторами запропоновано визначати виходячи з часток високотехнологічних, середньо-високотехнологічних видів економічної діяльності та їх загальної суми в структурі переробної промисловості. Для визначення структурних індикаторів були обрані країни-орієнтири, з яких сформовано три групи. Перша група – це країни, що входять до складу «Великої сімки»; друга група – країни-лідери економічного зростання; третя група – це успішні трансформаційні країни, які нещодавно увійшли до складу ЄС. З'ясовано, що в більшості країн «Великої сімки» частка високотехнологічного сектору коливається в межах 5-10%; в США, Японії та Німеччині

сумарна частка високо- та середньо-високотехнологічної продукції більша за 50%. Тобто саме така структура переробної промисловості країни є характерною для розвинутих країн світу. В більшості розглянутих країн-лідерів економічного зростання високотехнологічна продукція займає значно більшу частку – 12-20%, а в Ірландії рекордні 50%. З'ясовано, що в структурі переробної промисловості більшості успішних трансформаційних країн переважає частка середньо-високотехнологічної продукції (28-48%), що також є свідченням їх інноваційної спрямованості розвитку.

Доведено, що на сучасному етапі розвиток високо- та середньо-високотехнологічних видів промислової діяльності є одним із головних чинників забезпечення сталого економічного зростання національних економік. Саме тому високотехнологічні та середньо-високотехнологічні виробництва в розвинених країнах світу розвиваються випереджальними темпами, що супроводжується структурними зсувами в бік зростання їх частки в загальному випуску переробної промисловості.

The article is dedicated to the definition of structural benchmarks of innovative model of national economy development. It has been revealed that overcoming of the financial crisis is the key problem in many countries of the modern world. Since crisis itself is considered to be a favorable moment for the innovations' implementation, the struggle of countries with financial crisis negative consequences should be based on innovative development. The national economy transition to the innovative model of development in the first place requires a radical change of its structure. The article presents the modern method for division of manufacturing industry types of economic activity based on NACE Rev. 2 (ambiguous level) according to their level of technology, developed by the Organization for Economic Cooperation and Development. Such method involves division of types of economic activity into four categories: high-technology, medium-high-technology, medium-low-technology, low-technology. The level of innovative orientation of the country's economic development by structural indicators is proposed to be determined on the basis of the shares of high-technology, medium-high-technology types of economic activity and their total amount in the structure of the manufacturing industry. For definition of structural indicators, countries-benchmarks have been selected, and three groups have been formed. The first group contains the countries of the G7; the second group – countries-leaders of economic growth; the third group are the successful transformation countries that have recently joined the EU. It has been found that in most G7 countries the share of high-technology sector ranges from 5 to 10%; in the USA, Japan and Germany the total share of high- and medium-high-technology products is more than 50%. That is precisely the structure of country's manufacturing industry is characteristic for developed countries. In most of the considered countries-leaders of economic growth, high-technology products account for a much larger share – 12-20%, and Ireland's record is 50%. It has been revealed that in the manufacturing industry structure of most successful transformation countries the share of medium-high-technology products prevails (28-48%), which is also evidence of their development innovative orientation. It has been proven that at the present stage the development of high- and medium-high-technology types of industrial activity is one of the main factors for ensuring the sustainable economic growth of national economies. That is why high-technology and medium-high-technology manufacturing in the developed countries of the world are developing at an advanced pace, accompanied by structural shifts towards increasing their share in the total output of manufacturing industry.

Ключові слова: структура; переробна промисловість; інноваційний розвиток; технологічність; національна економіка; види економічної діяльності.

Keywords: structure; manufacturing industry; innovative development; technology; national economy; types of economic activity.

Постановка проблеми. Доцільність переходу на інноваційну модель розвитку національної економіки в сучасних умовах не викликає жодних сумнівів з декількох причин. По-перше, це вагоме та стрімке зростання впливу науки та нових технологій на рівень соціально-економічного розвитку будь-якої країни, що спостерігається протягом останніх 20-30-ти років. По-друге, однією з ключових проблем урядів багатьох країн є забезпечення подолання світової фінансової кризи та її негативних наслідків на засадах інноваційного розвитку. Кризу вважають сприятливим моментом для впровадження новітніх розробок та системних інновацій для зміни технологічних укладів. Водночас, перехід національної економіки на засади інноваційної моделі розвитку в першу чергу вимагає радикальної зміни її структури. А неспроможність або зволікання країни зі структурною перебудовою відповідно до нового технологічного укладу не тільки гальмує її розвиток, але й обумовлює економічну деградацію й відсуває її на периферію світових економічних процесів.

Зважаючи на те, що в Україні сьогодні проголошено курс, спрямований саме на формування інноваційної моделі розвитку економіки, постає необхідність у визначенні структурних орієнтирів такої моделі, що робить тему статті актуальною сучасною проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню структурних змін в економіці країни взагалі та змін, що виникають у зв'язку з реалізацією її інноваційної моделі розвитку, зокрема, присвячено роботи таких закордонних та вітчизняних вчених як: Д. Белл [1], К. Кларк [12], Дж. К. Гелбрейт [4], П. Дракер [5], С. Ю. Глазьев [3], О. Ю. Красильников [7], В. Л. Іноземцев [6], В. М. Геєць [2], О. І. Амоша [8], Л. І. Федулова [11] та ін. В роботах зазначених авторів виокремлено два методологічних підходи до оцінки інноваційності структурних змін в економіці. Перший полягає в дослідженні структури економіки в цілому і в своєму аналізі охоплює всі види економічної діяльності (ВЕД). Такі дослідники [1; 3; 4; 5; 6; 7; 12] вважають, що перехід національної економіки до інноваційної моделі розвитку має супроводжуватись збільшенням сектору послуг, зокрема – його фінансової частки. Другий підхід передбачає вивчення структури тільки переробної промисловості за рівнем технологічності ВЕД. Такі автори [3; 9; 10; 11] зазначають, що ознакою інновативності економіки є збільшення часток високотехнологічних та середньо-високотехнологічних видів економічної діяльності в структурі переробної промисловості. Проте, переважна більшість зазначених досліджень не визначає сучасні критерії структурних співвідношень національної економіки, які відповідають інноваційній моделі розвитку країни.

Формулювання цілей статті. Таким чином, метою дослідження є визначення критеріїв, які слугуватимуть індикаторами інновативності структурних змін та за якими можна було б оцінити розвиток національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з того, що в сучасних умовах саме удосконалення технологій є вирішальним фактором зростання економіки країни та її міжнародної конкурентоспроможності, критерії гармонізації структури переробної промисловості за технологічним рівнем виробництва, їх динаміка і спрямованість є більш показовим індикатором перспектив економічного розвитку окремих країн, ніж загальна структура економіки, нами проведено дослідження саме за цією методикою. Така методика передбачає поділ ВЕД, що входять до переробної промисловості, на чотири категорії за рівнем їх технологічної інтенсивності: високотехнологічна промисловість найвищого рівня (high-technology industries), високотехнологічна промисловість середнього рівня (medium-high-technology industries), промисловість технологічного рівня, нижчого за середній (medium-low-technology industries), низько-технологічна промисловість (low-technology industries) [14]. В подальшому будемо користуватися таким відповідним скороченням – високотехнологічні (в/т), середньо-високотехнологічні (св/т), середньотехнологічні (с/т) та низькотехнологічні (н/т) види економічної діяльності. Рівень інноваційної спрямованості розвитку економіки країни за структурними індикаторами будемо визначати, виходячи з часток високотехнологічних, середньо-високотехнологічних видів економічної діяльності та їх загальної суми в структурі переробної промисловості.

Євростат (ОЕСР) використовує агрегацію переробної промисловості відповідно до технологічної інтенсивності ВЕД на основі NACE Rev. 2 (на двозначному рівні) наведену в табл. 1.

Таблиця 1.
Агрегування галузей переробної промисловості за NACE Rev. 2

Групи галузей переробної промисловості за рівнем їх технологічної інтенсивності	Коди NACE Ред. 2 (двозначний)	Галузі переробної промисловості
високотехнологічна промисловість найвищого рівня (в/т)	21	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних
	26	Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції
високотехнологічна промисловість середнього рівня (св/т)	20	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції
	27	Виробництво електричного устаткування
	28	Виробництво машин та устаткування, що не включені в інші групи
	29	Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів
промисловість	30	Виробництво інших транспортних засобів
	19	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення

технологічного рівня, нижчого за середній (с/т)	22	Виробництво гумових і пластмасових виробів
	23	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції
	24	Металургійне виробництво
	25	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування
	33	Ремонт і монтаж машин і устаткування
низько-технологічна промисловість (н/т)	10	Виробництво харчових продуктів
	11	Виробництво напоїв
	12	Виробництво тютюнових виробів
	13	Текстильне виробництво
	14	Виробництво одягу
	15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів
	16	Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння
	17	Виробництво паперу та паперових виробів
	18	Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації
	31	Виробництво меблів
32	Виробництво іншої продукції	

Джерело: перекладено авторами за даними [14]

Вибір країн-орієнтирів, на основі даних яких визначатимуться зазначені індикатори, здійснювався за стадією економічного розвитку кожної з країн. За цією ознакою було сформовано три групи країн. Перша група – це країни, що входять до складу «Великої сімки»; друга група – країни лідери економічного зростання – вони демонструють високі темпи економічного розвитку і посідають високі місця за рівнем конкурентоспроможності; третя група – це успішні трансформаційні країни, які нещодавно увійшли до складу ЄС.

В основу визначення кількісних параметрів структурних індикаторів (критеріїв гармонізації пропорцій) покладені спрямованість та кількісні зміни, що відбулися протягом 2005-2015 років. Такий період був обраний у зв'язку наявними даними про структуру переробної промисловості на сайті ОЕСР [13] та зміною методології агрегування ВЕД відповідно їх рівня інновативності у 2009 році [14].

Протягом 2005-2015 рр. в більшості країн «Великої сімки» відбулися несуттєві, в межах 1-3 в.п., зміни в структурі переробної промисловості, що є свідченням сталості цієї структури (табл. 2). Причому, в більшості країн цієї групи частка високотехнологічного сектору коливається в межах 5-10%. І тільки у США та Японії у 2005 році ця частка характеризувалася значеннями, трохи більшими за 12%. Як позитивне, слід відзначити, що в обох вищезгаданих країнах, а також у Німеччині, сумарна частка високо-технологічної та середньо-високотехнологічної продукції більша за 50%. Відповідно, саме така структура переробної промисловості дозволяє країнам «Великої сімки» протягом вже тривалого часу зберігати свій пріоритетний стан у світовому економічному просторі.

Таблиця 2.
Динаміка структури переробної промисловості країн «Великої сімки», %

Країни	Роки	ВЕД за рівнем технологічності				Разом
		в/т	св/т	с/т	н/т	
1	2	3	4	5	6	7
Канада	2007	4,8	30,8	34,7	29,7	100,0
	2010	4,9	28,0	36,1	31,0	100,0
	2014	3,9	30,3	36,2	29,6	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2007</i>	0,1	-2,8	1,4	1,3	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2014/2010</i>	-1,0	2,3	0,1	-1,4	0,0
США	2005	12,2	32,8	26,5	28,5	100,0
	2010	11,7	32,2	28,3	27,8	100,0
	2015	11,1	35,5	25,0	28,4	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-0,5	-0,6	1,8	-0,7	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	-0,6	3,3	-3,3	0,6	0,0
Японія	2005	12,5	40,7	немає даних		53,2
	2010	11,6	39,6	немає даних		51,2
	2014	9,2	41,4	немає даних		50,6
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-0,9	-1,1	немає даних		-2,0
<i>Відхилення</i>	<i>2014/2010</i>	-2,4	1,8	немає даних		-0,6
Франція	2005	7,6	31,8	30,9	29,7	100,0

	2010	7,2	30,8	32,3	29,7	100,0
	2015	6,8	33,0	29,7	30,5	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-0,4	-1,0	1,4	0,0	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	-0,4	2,2	-2,6	0,8	0,0
Німеччина	2005	7,6	46,9	25,5	20,0	100,0
	2010	6,8	47,8	25,7	19,7	100,0
	2015	7,1	50,2	24,2	18,5	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-0,8	0,9	0,2	-0,3	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	0,3	2,4	-1,5	-1,2	0,0
Італія	2005	5,0	29,3	32,1	33,6	100,0
	2010	5,2	29,8	32,1	32,9	100,0
	2015	5,1	32,0	29,4	33,5	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	0,2	0,5	0,0	-0,7	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	-0,1	2,2	-2,7	0,6	0,0
Великобританія	2005	9,0	33,1	26,7	31,2	100,0
	2010	10,0	32,4	27,3	30,3	100,0
	2015	8,5	34,9	25,7	30,9	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	1,0	-0,7	0,6	-0,9	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	-1,5	2,5	-1,6	0,6	0,0

Джерело: розрахунки авторів за даними сайту ОЕСР [13]

Значно більшу частку високотехнологічна продукція займає в країнах-лідерах економічного зростання (табл. 3). Так, найменшу частку така продукція має в Швеції та Нідерландах (8-14%), а найбільшу, понад 50%, – Ірландія. Що стосується динаміки структури переробної промисловості, то протягом 2005-2015 років, вона є негативною – скорочуються частки в/т сектора. Найбільш відчутне зменшення відбулося у Фінляндії – майже вдвічі (від 21% у 2005 р. до 11% у 2015 р.). Проте, протягом досліджуваного періоду, в більшості країн-лідерів, скорочення частки в/т сектора було компенсовано зростанням св/т сектора. Таким чином, якщо за критерій інновативності обрати сумарну частку в/т та св/т, то в цій групі країн така частка залишалася сталою, тобто або 40-50% (Норвегія, Швеція, Нідерланди, Фінляндія), або більша за 50% (Ірландія та Південна Корея), що характерне й для країн «Великої сімки».

Таблиця 3.
Динаміка структури переробної промисловості країн – лідерів економічного зростання, %

Країни	Роки	ВЕД за рівнем технологічності				Разом
		в/т	св/т	с/т	н/т	
1	2	3	4	5	6	7
Норвегія	2005	16,2	23,1	23,7	37,0	100,0
	2010	16,7	26,4	25,0	31,9	100,0
	2016	15,3	23,0	24,0	37,7	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	0,5	3,3	1,3	-5,1	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2016/2010</i>	-1,4	-3,4	-1,0	5,8	0,0
Швеція	2005	13,9	36,2	24,4	25,5	100,0
	2012	12,5	33,5	28,8	25,2	100,0
	2015	8,3	38,2	26,9	26,6	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2012/2005</i>	-1,4	-2,7	4,4	-0,3	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2012</i>	-4,2	4,7	-1,9	1,4	0,0
Нідерланди	2005	12,4	30,1	25,9	31,6	100,0
	2010	11,9	30,1	27,6	30,4	100,0
	2015	13,6	30,9	24,5	31,0	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-0,5	0,0	1,7	-1,2	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	1,7	0,8	-3,1	0,6	0,0
Фінляндія	2005	21,0	21,7	26,6	30,7	100,0
	2010	17,5	23,2	28,2	31,1	100,0
	2015	10,9	28,1	28,6	32,4	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	-3,5	1,5	1,6	0,4	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	-6,6	4,9	0,4	1,3	0,0
Ірландія	2005	51,1	7,6	8,1	33,2	100,0
	2010	54,5	7,5	5,0	33,0	100,0
	2014	47,9	12,3	5,6	34,2	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2007</i>	3,4	-0,1	-3,1	-0,2	0,0
<i>Відхилення</i>	<i>2014/2010</i>	-6,6	4,8	0,6	1,2	0,0

Південна Корея	2005	22,3	34,6	немає даних	56,9
	2010	20,7	36,1	немає даних	56,8
	2015	19,8	37,3	немає даних	57,1
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>-1,6</i>	<i>1,5</i>	<i>немає даних</i>	<i>-0,1</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>-0,9</i>	<i>1,2</i>	<i>немає даних</i>	<i>0,3</i>

Джерело: розрахунки авторів за даними сайту ОЕСР [13]

Вивчаючи структуру переробної промисловості успішних трансформаційних країн (табл. 4), варто зазначити, що найбільш інноваційно розвинутою країною є Угорщина, яка за своєю часткою в/т продукції наближається до Південної Кореї, та за цим показником переганяє решту країн-лідерів економічного зростання, таких як: Норвегія, Швеція, Нідерланди (табл. 3). Протягом досліджуваного періоду, сума в/т та св/т секторів Угорщини зросла на 5,5 в.п., тобто від 55,2% (у 2005 році) до 60,7% (у 2015 році). За цим показником Угорщину наздоганяють Чеська та Словачька республіки – у 2015 році сума в/т та св/т секторів цих країн склала понад 50%. Польща та Литва за цим показником характеризуються як мало інноваційні країни, оскільки він складає від 19,3% (Литва) до 32% (Польща).

Таблиця 4.
Динаміка структури переробної промисловості успішних трансформаційних країн, %

Країни	Роки	ВЕД за рівнем технологічності				Разом
		в/т	св/т	с/т	н/т	
1	2	3	4	5	6	7
Литва	2005	3,5	11,2	43,1	42,2	100,0
	2010	2,6	16,6	41,4	39,4	100,0
	2015	2,8	16,5	34,1	46,6	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>-0,9</i>	<i>5,4</i>	<i>-1,7</i>	<i>-2,8</i>	<i>0,0</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>-7,3</i>	<i>7,2</i>	<i>0,0</i>
Угорщина	2005	23,2	32,0	23,5	21,3	100,0
	2010	25,1	33,9	22,5	18,5	100,0
	2015	14,3	46,4	21,1	18,2	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>-1,0</i>	<i>-2,8</i>	<i>0,0</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>-10,8</i>	<i>12,5</i>	<i>-1,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,0</i>
Польща	2005	4,5	26,0	32,1	37,4	100,0
	2010	6,1	26,5	33,3	34,1	100,0
	2015	4,6	27,4	33,2	34,8	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>1,6</i>	<i>0,5</i>	<i>1,2</i>	<i>-3,3</i>	<i>0,0</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>-1,5</i>	<i>0,9</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,7</i>	<i>0,0</i>
Чеська республіка	2005	8,1	34,9	34,0	23,0	100,0
	2010	9,5	40,9	29,7	19,9	100,0
	2015	8,8	46,6	27,2	17,4	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>1,4</i>	<i>6,0</i>	<i>-4,3</i>	<i>-3,1</i>	<i>0,0</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>-0,7</i>	<i>5,7</i>	<i>-2,5</i>	<i>-2,5</i>	<i>0,0</i>
Словацька республіка	2005	7,4	33,3	36,9	22,4	100,0
	2010	12,8	38,4	32,1	16,7	100,0
	2015	8,2	47,8	29,2	14,8	100,0
<i>Відхилення</i>	<i>2010/2005</i>	<i>5,4</i>	<i>5,1</i>	<i>-4,8</i>	<i>-5,7</i>	<i>0,0</i>
<i>Відхилення</i>	<i>2015/2010</i>	<i>-4,6</i>	<i>9,4</i>	<i>-2,9</i>	<i>-1,9</i>	<i>0,0</i>

Джерело: розрахунки авторів за даними сайту ОЕСР [13]

Висновки. Таким чином, протягом 2005-2015 років в більшості країн «Великої сімки» та країн-лідерів економічного зростання помітних структурних зрушень в секторах переробної промисловості не відбувалося. Також повільними були зміни в в/т та св/т секторах успішних трансформаційних країн.

Характерним є те, що в розвинених країнах процес збільшення часток високотехнологічних та середньо-високотехнологічних промислових виробництв протікає більш повільно, ніж в країнах, що лідирують за темпами економічного зростання (Фінляндія, Ірландія). Це є свідченням того, що на сучасній стадії розвитку науково-технічного прогресу, по-перше, вже існує певна усталеність переробної промисловості за технологічним рівнем, а, по-друге, «прорив» в економічному зростанні може бути досягнутий саме за рахунок розвитку високотехнологічних промислових виробництв. І саме структуру розвинутих країн варто обрати як довгострокові орієнтири (індикатори), до яких треба наближатися іншим, менш розвинутих країнам, але для стрімкого розвитку економіки за інноваційним сценарієм за орієнтири варто обрати країни-лідери економічного зростання.

Таким чином, зарубіжний досвід та технологічні передбачення свідчать, що на сучасному етапі розвиток високо- та середньо-високотехнологічних видів промислової діяльності є одним із головних чинників підвищення рівня конкурентоспроможності країн та забезпечення сталого економічного зростання національних економік. Саме тому високотехнологічні та середньо-високотехнологічні виробництва в розвинених країнах світу розвиваються випереджальними темпами, що супроводжується структурними зсувами в бік зростання їх частки в загальному випуску переробної промисловості.

Економічне зростання розвинутих країн базується на використанні сучасних знань та технологій, а їх ефективне поєднання забезпечує конкурентоспроможний статус країни у глобальній моделі міжнародного поділу праці. Проблема економічного зростання на інтенсивній основі є актуальною в Україні, якій необхідно за досить короткий час надати антикризовим заходам інноваційного характеру.

Проведене дослідження показало, що в кожній групі країн, існують свої «лідери» та «аутсайтери», тобто кожна країна має свої особливості, навіть в межах агрегованих груп. Таким чином, виникає потреба в подальших дослідженнях основних структурних критеріїв економіки країни пов'язаних з побудовою власної національної інноваційної системи.

Список літератури.

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – М. : Академия, 1999. – 956 с.
2. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України : монографія / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
3. Глазьев С. Возможности и ограничения технико-экономического развития России в условиях структурных изменений в мировой экономике [Электронный ресурс] / С. Глазьев. – Режим доступа: <http://spkurdyumov.narod.ru/glaziev.htm>
4. Гэлбрейт Д. К. Справедливое общество. Гуманистический взгляд / Д. К. Гэлбрейт // Новая постиндустриальная волна на Западе: антология. – М. : Academia, 1999. – С. 223-242.
5. Дракер П. Посткапиталистическое общество / П. Дракер // Новая постиндустриальная волна на Западе: антология. – М. : Academia, 1999. – С. 70–95.
6. Иноземцев В. Л. За пределами экономического общества: Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире [Электронный ресурс] / В. Л. Иноземцев. – М. : Академия, Наука, 1998. – 614 с. – Режим доступа: <http://www.ecsocman.edu.ru/db/msg/299161.html>
7. Красильников О. Ю. Структурные сдвиги в экономике : монография [Электронный ресурс] / О. Ю. Красильников. – Саратов: Изд-во СГУ, 2001. – Режим доступа: <http://ok-russia.narod.ru/stat/sod-mono3.htm>
8. Механізм переходу економіки України на інноваційну модель розвитку : монографія / [О. І. Амоша, С. М. Кацура, Т. В. Щегілова та ін.] ; під заг. ред. О. І. Амоша. – Донецьк : Ін-т економіки промисловості, 2002. – 108 с.
9. Саліхова О. Б. Високі технології: проблеми їх інтерпретації, класифікації та квантифікації в Україні / О. Б. Саліхова // Проблеми науки. – 2006. – № 12. – С. 18-24.
10. Турко Д. О. Аналіз зміни переліку високотехнологічних продуктів та визначення особливостей високотехнологічних галузей України [Електронний ресурс] / Д. О. Турко, І. В. Дронова-Вартанян, А. В. Артёмова // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2010. – № 2. – С. 51-63. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Eupmbg/2010-2/Turko.pdf
11. Федулова Л. І. Методологічні підходи до оцінки технологічного рівня промислового виробництва / Л. І. Федулова // Наука та інновації. – 2008. – № 4. – С. 65-84 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/scinn>.
12. Clark C. The Condition of Economic progress / C. Clark. – London, McMillan, 1940. – 515 с.
13. STAN Industrial Analysis. OECD.Stat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org/>
14. Galindo-Rueda F. OECD Taxonomy of Economic Activities Based on R&D Intensity [Electronic resource] / F. Galindo-Rueda, F. Verger // OECD Science, Technology and Industry Working Papers. – 2016. – # 04. – Access mode: <https://dx.doi.org/10.1787/5jlv73sqpp8r-en>.

References.

1. Bell, D. (1999), *Grjadushhee postindustrial'noe obshhestvo. Opyt social'nogo prognozirovaniya* [The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting], Academia, Moscow, Russian Federation.
2. Heiets', V. M. and Semynozhenko, V. P. (2006), *Innovatsijni perspektivy Ukrainy* [Innovative perspectives of Ukraine], Konstanta, Kharkiv, Ukraine.
3. Glaz'ev, S. (n.d.), *Vozmozhnosti i ogranichenija tehniko-jekonomicheskogo razvitija Rossii v uslovijah strukturnyh izmenenij v mirovoj jekonomike* [Possibilities and limits of technical and economic development of Russia under conditions of world economy structural changes], available at: <http://spkurdyumov.narod.ru/glaziev.htm> (Accessed 03 July 2019).
4. Galbraith, J. K. (1999), “The Good Society: The Humane Agenda”, *Novaja postindustrial'naja volna na Zapade: antologija* [New postindustrial wave in the West: anthology], Academia, Moscow, Russian Federation, pp. 223-242.

5. Drucker, P. (1999), "Post-Capitalist Society", *Novaja postindustrial'naja volna na Zapade: antologija* [New postindustrial wave in the West: anthology], Academia, Moscow, Russian Federation, pp. 70-95.
6. Inozemcev, V. L. (1998), *Za predelami jekonomicheskogo obshhestva: Postindustrial'nye teorii i postjekonomicheskie tendencii v sovremennom mire* [Outside the economic society: Post-industrial theories and posteconomic trends in the modern world], Academia, Nauka, Moscow, Russian Federation, available at: <http://www.ecsocman.edu.ru/db/msg/299161.html> (Accessed 05 July 2019).
7. Krasil'nikov, O. Ju. (2001), *Strukturnye sdvigi v jekonomike* [Structural shifts in economy], Saratov State University Publishing House, Saratov, Russian Federation, available at: <http://ok-russia.narod.ru/stat/sod-mono3.htm> (Accessed 06 July, 2019).
8. Amosha, O. I. Katsura, S. M. Schetilova, T. V. and others (2002), *Mekhanizm perekhodu ekonomiky Ukrainy na innovatsijnu model' rozvytku : monohrafiia* [The mechanism of the transition of Ukraine's economy to the innovative model of development: a monograph], Instytut ekonomiky promyslovosti, Donets'k, Ukraine.
9. Salikhova, O. B. (2006), "High technologies: problems of their interpretation, classification and quantization in Ukraine", *Problemy nauky*, no. 12, pp. 18-24.
10. Turko, D. O. Dronova-Vartanian, I. V. and Art'omova, A. V. (2010), "Analysis of the change in the list of high-tech products and identification of features of high-tech industries in Ukraine", *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, no. 2, pp. 51-63, available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Eupmbg/2010-2/Turko.pdf (Accessed 02 July, 2019).
11. Fedulova, L. I. (2008), "Methodological approaches to the assessment of industrial production technology level", *Nauka ta innovatsii*, no. 4, pp. 65-84, available at: <http://www.nas.gov.ua/scinn> (Accessed 03 July 2019).
12. Clark, C. (1940), *The Condition of Economic progress*, McMillan, London, Great Britain.
13. The official site of OECD.Stat (2015), "STAN Industrial Analysis", available at: <http://stats.oecd.org> (Accessed 30 June 2019).
14. Galindo-Rueda, F. and Verger, F. (2016), "OECD Taxonomy of Economic Activities Based on R&D Intensity", *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*, no. 2016/04, available at: <https://dx.doi.org/10.1787/5jlv73sqpp8r-en> (Accessed 01 July 2019).

Стаття надійшла до редакції 10.07.2019 р.